

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Atskaite par dalību COPA – COGECA grupā

Risku pārvaldība

10.03.2017, Briselē

Izskatāmie jautājumi:

Dienas tēma: "Apzināt valstu pieredzi un izmantotos rīkus risku mazināšanā lauksaimniecības sektorā."

Kopsavilkums

Dalībniekiem tika prezentēti atsevišķu valstu viedokļi un risinājumi risku mazināšanai lauksaimniecībā, lai balstoties uz šo pieredzi varētu veidot efektīvāku nākotnes KLP.

Tā, piemēram, Itālijā viena no svarīgākajām lauksaimniecības kultūrām ir kvieši. Neatkarīgi no tā, ka kviešu ražas ir labas, ir lielas cenu svārstības un citi negatīvi faktori, kas būtiski ietekmē kviešu audzētājus. Tā kā izveidot piemērotu atbalsta sistēmu izmantojot EU piedāvātos instrumentus, Itālija nebija spējusi, tad valsts mērogā tika meklēts komplekss risinājums ražas un cenas apdrošināšanai. Šāds eksperimentālais projekts tika aizsākts pārgājušā gada rudenī, tāpēc par tā efektivitāti vēl grūti spriest. Tā būtība vienkāršoti ir šāda:

- ja ražas zudums ir mazāks par 20 %, tad strādā cenu svārstības apdrošināšana no valsts puses (augusts/septembris ir tas laiks, kad definē cenas līmeni);
- ja ražas zudumi ir lielāki par 20%, tad strādā apdrošinātāji.

Galvenais šī projekta mērķis – paplašināt risku segumu daudzveidību un izveidot instrumentu kopumu, kas nodrošinātu stabilu kviešu cenu.

Projekta izveidošanas procesā izmēģinājumam tika izmantots *de minimis* atbalsts 10 mlj. EUR apmērā. Darbojas arī pārāpdrošināšana.

Zaudējumu analīzē, kamēr nav datu par individuāliem saimniecību vidējiem rādītājiem, par pamatu ņem statistikas datus, piemēram, pēdējo 3 gadu vidējo kviešu cenu, ražas kvantitātes un citus rādītājus Itālijā. Tomēr, aprēķinu sistēma būtu vēl uzlabojama.

Ar šīs sistēmas ieviešanu Itālija vēlas arī mazināt klimata radītās atšķirības, kādas ir valsts dienvidu un ziemeļu daļās dzīvojošiem zemniekiem.

Šīs sistēmas apdrošināšanas prēmijas iemaku likme ir 4,5%.

Par šo sistēmu izskanēja komentārs, jo līdzīga sistēma bija darbojies Francijā un izrādījās, ka šāds apdrošināšanas iemaksu likmes lielums varētu būt par zemu. Francijā izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības pilnībā iztukšoja ne tikai apdrošināšanas uzņēmuma "maku", bet arī pārāpdrošināšanas kompānijas naudas resursus.

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Savukārt pārstāvis no Vācijas Thomass Gehrke, prezentējot savas valsts pieredzi uzsvēra, ka sākotnēji valsts mērogā tika veikts plašs pētījums, lai saprastu, kādi riski vispār ir būtiski. Šim pētījumam ir vairāki plusi:

- apdrošināšanu šiem riskiem nodrošina apdrošināšanas kompānijas, rezultātā nav nepieciešams valsts atbalsts. Valsts ņem dalību tikai tad, ja ir nacionāla mēroga katastrofas.
- ja ir pamatojums būtiskākajiem riskiem, apdrošinātāji mērķtiecīgāk var izstrādāt piedāvājumus, un lauksaimnieki izrāda lielāku interesi iegādāties apdrošināšanas produktus.

Jāpiebilst, ka Vācija nav to valstu starpā, kuras izmanto ES atbalsta sistēmu daļējai apdrošināšanas polišu segšanai. Šeit liela nozīme ir tiešmaksājumiem! Kā arī apdrošināšanas atlīdzības veido uzņēmuma ienākumu daļu un no visiem neto ienākumiem tiek maksāts ienākumu nodoklis 19% apmērā. Lauksaimnieku organizācijas iestājas pret to, ka par saņemtajām apdrošināšanas atlīdzībām maksājams ienākumu nodoklis.

Pēdējos piecos gados Vācijā ir audzis arī apdrošināmo risku skaits lauksaimniecībā, kurus iespējams apdrošināt.

Vācijā katru gadu vidēji ir 511 mlj. EUR zaudējumu, daļa no šiem zaudējumiem ir apdrošināma, daļa – nē.

Pret sausuma risku ir apdrošināti mazāk kā 5 tūkst. ha. Lai varētu piedāvāt efektīvu apdrošināšanu pret sausumu un plūdiem, jāmeklē partnerība.

« DG AGRI » savā ziņojumā informēja, ka viņi veiks plašu "Pētījumu par riska menedžmentu ES-lauksaimniecībā", lai izveidotu atskaiti par to, kas strādā un, kas būtu uzlabojams Regulas Nr. 1305/2013 "Par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA)" 3t., 38., un 39. pantā. Pētījumā tiks ietvertas un apzinātas visas ES dalībvalstis!

Pētījums norisināsies vairākos posmos un par dažādām tēmām:

1. tēma – risku izvērtējums (veicams līdz maijam);
2. tēma – aktuālais stāvoklis katrā valstī (maijā);
3. tēma – apzināt nepilnības un trūkumus, kuri attiecīgajos pantos būtu uzlabojumi;
4. tēma – ierosinājumu apkopojums, kā uzlabot 2. pīlārā piedāvātos risku menedžmenta instrumentus.

Apkopojums par 3. un 4. tēmu veicams jūlijā, savukārts noslēguma ziņojums sagatavojams līdz oktobrim.

Izvirzītās tēmas ietvers arī tādus jautājumus kā fondu darbība, risku kopums un nākotnes tirgi, lai izanalizētu, kāpēc nestrādā kopfondu modeļi. Francijā un Itālijā bija izstrādātas kopfondu sistēmas, bet nefunkcionēja. Neviena valsts nav spējusi izstrādāt dzīvotspējīgu modeli.

Lai pētījumu varētu veikt, tiks izsūtītas anketas, uzrunāti lokālie eksperti un atbildīgās valsts iestādes. Izsūtīto anketēšanas skaits būs atkarīgs no valsts mēroga. Personas, ar kurām tiks veiktas pārrunas netiks publicētas. Pētījums ietvers zinātnieku, zemnieku un iesaistīto iestāžu viedokli.

Noslēgumā saistībā ar šo pētījumu tiks organizēta konference, uz kuru tiks aicināti arī eksperti, kuri šajā pētījumā ņēma dalību.

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Attiecībā uz nākotnes KLP, novembrī vēl varēs iesniegt priekšlikumus. Savukārt 2018. gada februārī tiks publicētas jau konkrētas ieskices.

“DG Agri” atzinumi ir tādi, ka darbs pie uzlabojumiem velkas diezgan lēni. Iespējams, ka jaunie KLP noteikumi varētu stāties spēkā vēlāk nekā 2020. gadā. Viss atkarīgs no progresā. Pa vidu ir arī Eiropas Parlamenta vēlēšanas un vēl nav zināms vai Fils Kogans arī turpmāk ieņems lauksaimniecības komisāra amatu. Kā arī pirmo reizi par nākotnes KLP tiek runāts nemaz nezino, cik lieli būs pieejamie līdzekļi. Arī *brexit* reālā ietekme līdz galam vēl nav saprotama. Vienlaicīgi ir daudz atvērto jautājumu. Jānodrošina arī to, lai zemnieki apzinātos, ka ir konkurētspējīgi, lai nozarē būtu vērojama paaudžu nomaiņa, lai vidējais lausaimnieka vecums kļūst mazāks. Svarīgi iesācējus nodrošināt ar nepieciešamajām zināšanām, lai tiktu nodrošināta veiksmīga konkurētspēja.

Eksperte

Vita Boja